

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 1/08-59

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. mája 2008 v pléne zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Jána Auxta, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. D. K., R., zastúpeného advokátom JUDr. J. C., P., za účasti K. L., R., zastúpeného advokátom JUDr. E. B., B., pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce R. konaných 2. decembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. K. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. PL. ÚS 1/08-22 z 23. januára 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. D. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. C., za účasti K. L. (ďalej aj „odporca“), zastúpeného advokátom JUDr. E. B., ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce R. konaných 2. decembra 2006 (ďalej aj „voľby starostu obce“).

Sťažovateľ aj odporca sa ako kandidáti vo voľbách do orgánov miestnej územnej samosprávy konaných 2. decembra 2006 uchádzali o funkciu starostu obce R. Volebný obvod uvedenej obce pozostával z 2 volebných okrskov.

V sťažnosti z 11. decembra 2006, doplnenej ďalšími písomnými podaniami z 8. januára 2007, z 3. apríla 2007 a 5. apríla 2007, napadol sťažovateľ neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu tvrdiac, že v nich došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj k viacnásobnému porušeniu zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), konkrétne k porušeniu § 37 ods. 1 a 2, § 39 ods. 1, § 41 ods. 2, § 42 ods. 2 písm. c), d), e) a h), ako aj k porušeniu § 45 uvedeného zákona.

V rámci odôvodnenia svojho tvrdenia uviedol: *«V obci R. bolo pre voľby do obecného zastupiteľstva a pre voľby starostu ... zapísaných v zozname voličov 1 636 voličov, pričom dňa 02. 12. 2006 bol v dvoch okrskoch v obci R. počet voličov... ktorým boli vydané volebné obálky... 1082, ... títo voliči odovzdali resp. vhodili do volebných uriem 1082 obálok. Počet platných hlasov na voľbu starostu obce R. bol 1069. Podľa zápisnice volebnej komisie bol za starostu obce zvolený pán K. L. kandidujúci za stranu S. s počtom hlasov 638. (...)*

Sťažovateľ sa zúčastnil volieb na post starostu v obci R. a skončil v poradí ako druhý, pričom získal 142 hlasov. Sťažovateľ pre vlastnú potrebu prostredníctvom svojich priateľov vykonal sčítanie voličov, ktorí vchádzali na obecný úrad v obci R., v ktorom sa nachádzali dve volebné miestnosti dňa 02. 12. 2006 od 07.00 hod. do 20.00 hod. Sčítanie preukázalo, že počet voličov podľa výsledkov uvedených v zápisnici z volebnej komisie je vyšší, ako výsledok sčítania sťažovateľových dobrovoľníkov kontrolujúcich počet

vchádzajúci a vychádzajúci voličov. Konkrétny počet voličov, ktorým mali byť vydané obálky podľa zápisnice z volebnej komisie predstavuje číslo 1 082, avšak sťažovateľovi spolupracovníci napočítali len 923 voličov, ktorí vstúpili resp. vyšli z volebných miestností. Sťažovateľ ďalej predkladá čestné vyhlásenie pána L. F., člena okrskovej volebnej komisie č. 2 v obci R., ktorým preukazuje, že oficiálne výsledky uvedené v zápisnici z volebnej komisie sú rozdielne od výsledkov zistených zrátaním hlasov voličov po uzavretí volebnej miestnosti č. 2 a č. 1, pričom s pravdepodobnosťou blížiacou sa istote po odovzdaní zápisnice z okrskových volebných komisií v obci R. došlo k manipulácii s počtom odovzdaných hlasov a tým aj výsledkov volieb za starostu obce R.. Uvedené dokumentuje osobný záznam pána L. F., ktorý po sčítaní hlasov z okrskovej komisie č. 2 a oznámení výsledkov volieb za starostu obce R. z okrskovej komisie č. 1 (okrskové komisie boli zriadené v budove obecného úradu a po sčítaní hlasov si vymenili informácie o výsledkoch) si tento výsledok zaznamenal. Zaznamenaný výsledok menovaným členom volebnej komisie bol rozdielny u všetkých kandidátov za starostu obce R. ako oficiálne výsledky vyhlásené v miestnom rozhlase v obci R. dňa 03. 12. 2006 a aj vyvesené na úradnej tabuli obce. (...)

Podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov a podľa ods. 4 tohto článku občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám. Toto ústavou zaručené právo bolo vo voľbách za starostu obce R. porušené postupom volebných komisií v tejto obci. (...).

Podľa názoru sťažovateľa bolo porušené ustanovenie § 37 ods. 1 zák. č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení platnom v deň komunálnych volieb t. j. 02. 12. 2006 (ďalej len „volebný zákon“), ktoré ustanovuje, že po ukončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Po ukončení hlasovania v obci R. neboli nepoužité hlasovacie lístky a obálky zapečatené v okrskových komisiách, boli voľne dostupné, čoho dôkazom je použitý hlasovací lístok pre voľby starostu obce R., na ktorý si člen okrskovej komisie č. 2 L. F., bytom R. č. ... zapísal počty hlasov jednotlivých kandidátov za starostu obce R. po ich bezprostrednom sčítaní, v oboch okrskových komisiách. Súčet všetkých hlasov voličov bol 1 322. Túto skutočnosť potvrdzuje aj osobný záznam Ing. J. P., R., ktorý túto zapísal za prítomnosti P. V., bytom R. č. ... o 23.30 hod. dňa 02. 12. 2006 od člena okrskovej volebnej

komisie č. 2 T. P., bytom R. č. .... Ako je zrejmé z oficiálnej zápisnice o výsledkoch volieb za starostu obce R. počet platných hlasov na voľbu starostu obce R. bol 1069, preto sťažovateľ tvrdí, že došlo k porušeniu § 37 ods. 2 volebného zákona, ... počet obálok a hlasovacích lístkov nesúhlasil s konečnými výsledkami hlasovania. Sťažovateľ je... toho názoru, že došlo k falšovaniu zápisníc z okrskových komisií č. 1 a č. 2 v obci R.. Tento názor sťažovateľa potvrdzuje aj záznam L. B., bytom P. a jeho pomocníka L. V. o počtoch voličov, ktorí sa zúčastnili volieb a prišli do dvoch volebných miestností na obecnom úrade v obci R. v deň volieb 02. 12. 2006. (...)

Podľa názoru sťažovateľa bolo porušené aj ustanovenie § 39 ods. 1 volebného zákona, keď zápisnicu nepodpísali všetci členovia okrskovej komisie. Činnosť okrskových komisií bola ukončená a zápisnica vyhotovená a podpísaná... cca o 23.00 hod. dňa 02. 12. 2006 a na to niektorí členovia okrskových komisií odišli, napríklad aj L. F. Po 23.00 hod. bol v miestnosti miestnej volebnej komisie aj vtedajší starosta obce R. a zároveň kandidát za starostu na ďalšie volebné obdobie K. L. Na pokyn miestnej volebnej komisie sa dodatočne prerábali a podpisovali nové zápisnice členmi okrskových komisií, ktorí ostali v budove obecného úradu. Zápisnica z miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci R. bola doručená obvodnej volebnej komisii v N. dňa 03. 12. 2006 cca o 03.00 hod. ráno. Z uvedeného vyplýva, že bolo porušené ustanovenie § 41 ods. 2 volebného zákona, keď toto ustanovuje, že v miestnosti, kde miestna volebná komisia sčítava hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie Ústredná volebná komisia. V zápisnici miestnej volebnej komisie o výsledku volieb vo volebnom obvode obce R. boli falšované údaje uvedené v § 42 ods. 2 písm. c), d), e) a h) volebného zákona. Výsledky volieb boli predovšetkým falšované v prospech kandidáta na starostu obce R. pána K. L. Ďalej sťažovateľ poukazuje na ustanovenie § 45 volebného zákona, podľa ktorého miestna volebná komisia uverejní spôsobom v mieste obvyklým bezodkladne po podpísaní zápisnice o výsledku volieb v obci výsledky volieb do obecného (mestského) zastupiteľstva a výsledky volieb starostu obce. Predseda miestnej volebnej komisie v obci R. pán Ing. A. D., bytom R. č. ... vyhlásil v rozpore s týmto ustanovením výsledky komunálnych volieb v obci R. až dňa 03. 12. 2006 popoludňajších hodinách miestnym rozhlasom a to podľa falšovaných zápisníc vyhotovených miestnou volebnou komisiou.»

Na základe uvedených tvrdení sťažovateľ navrhol, aby plénum ústavného súdu rozhodlo vo veci týmto nálezom: „*Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje výsledok volieb pre voľby za starostu obce R. vo volebnom obvode obce R. konaných dňa 2. decembra 2006, v ktorých bol za starostu obce zvolený kandidát K. L., bytom R. č. ...*“

Ústavný súd po prijatí predmetnej sťažnosti na ďalšie konanie vyzval odporcu (zvoleného protikandidáta K. L.) na vyjadrenie k sťažnosti. Ten doručil 19. februára 2008 ústavnému súdu písomné stanovisko z 13. februára 2008 podpísané okrem neho aj všetkými členmi a zapisovateľmi miestnej volebnej komisie a okrskových volebných komisií č. 1 a 2 (vrátane členov okrskovej komisie č. 2 Ing. T. P. a L. F.) zriadených v obci R. v komunálnych voľbách uskutočnených 2. decembra 2006. V stanovisku sa okrem iného uvádza: „*Po oboznámení sa s obsahom sťažnosti v znení doplnení, ako aj uznesenia ÚS SR prítomní členovia a zapisovatelia volebných komisií sa zhodli na nasledovnom vyjadrení:* (...)

Žiaden z členov komisií si nevšimol že by sa dňa 2. decembra 2006 vo vestibule budovy obecného úradu v R. zdržiavali cudzie im neznáme osoby. Ak by sa zdržiavali po dobu dlhšiu ako 10 minút bol by si to všimol či už niektorý člen volebnej komisie alebo pracovník obecného úradu, zabezpečujúci voľby. Poukazujú pritom na umiestnenie volebných miestností v budove obecného úradu, keď každý volič musel vstúpiť do vestibulu budovy obecného úradu... Ak by v budove, t. j. vo vestibule, inde sa nik nemohol dostať, alebo bezprostredne pred budovou sa zdržiaval L. V. určite by si to niektorý z členov komisií alebo pracovníkov obecného úradu pamätal, a ak by tam boli im neznáme osoby určite by voči nim adresovali otázky na dôvod ich zdržiavania sa v budove obecného úradu, resp. pred ňou, a pamätali by si na to, tým skôr ak by si robili nejaké poznámky.

Ak nejaké osoby aj vykonávali akési sčítovanie vychádzajúcich a odchádzajúcich osôb z väčšej vzdialenosti od budovy obecného úradu ide o veľmi nehodnoverný údaj, nakoľko dňa 2. 12. 2006 do budovy nevstupovali len voliči ale aj iné osoby, napr. rodinný príslušníci zamestnancov obecného úradu, osoby doprevádzajúce starších voličov, ktoré nemuseli byť voličmi v obci R. a pod. Je potrebné poukázať že voľby sa konali v decembri, pomerne skoro sa zotmelo a po zotmení zvonka nie je možné zisťovať presne najmä

opakované pohyby vo vnútri budovy, alebo pred ňou.

Ak by sa vykonávalo stále a podrobné zaznamenávanie vstupujúcich a odchádzajúcich osôb z budovy obecného úradu, číslo by muselo byť oveľa vyššie ako číslo voličov. Preto údaj 923 voličov uvádzaný v sťažnosti... považujú prítomní členovia volebných komisií a ich zapisovatelia za nevierohodný. (...)

Vyššie uvedenej schôdze sa zúčastnil aj člen okrskovej volebnej komisie p. L. F., ktorý po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a uznesenia ÚS SR uviedol, že je pravdou, že ho ako člena okrskovej komisie, ešte pred konaním volieb požiadal kandidát na starostu Ing. K., aby mu oznámil po konečnom sčítaní hlasov volebné výsledky volieb starostu obce, na ktorú funkciu kandidoval aj on. Pán F. mu to prisľúbil a na volebný lístok, ktorý si vzal počas trvania volieb, po konečnom sčítaní poznačil volebné výsledky. Tento lístok mu odovzdal po ukončení práce okrskovej komisie č. 2. On si už nespomína aké číselné údaje tam uviedol. Nie je pravdou že by zápisnicu o vykonaných voľbách nepodpísal (bod 5 uznesenia), zápisnicu podpísali všetci členovia volebných komisií, považuje ich za vykonané zákonným spôsobom a nie je mu známe, že by došlo k manipulácii s počtami odovzdaných hlasov, že by došlo k falšovaniu zápisnice o voľbách (bod 4 uznesenia). Pán F. ďalej uviedol, že začiatkom roka 2007 ho v obci S., pri strihaní vinohradu navštívil Ing. K., ktorý ho žiadal aby s ním šiel na Obecný úrad v S. overiť resp. osvedčiť listinu - volebný lístok, ktorý mu odovzdal dňa 3. 12. 2006...

Na priebeh konania na Obecnom úrade S. si už nespomína, ale vylučuje že by dobrovoľne vedome a s úmyslom podpísal listinu v ktorej by tvrdil že zápisnica z volieb bola zmenená, sfalšovaná a že by o takom konaní vedel alebo mal podozrenie. (...)

Prítomní členovia volebných komisií a zapisovatelia čo najrozhodnejšie odmietajú tvrdenie že po uzatvorení volebnej miestnosti č. 2 a č. 1 sa s „pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote“ po odovzdaní zápisnice z okrskových komisií manipulovalo s počtom odovzdaných hlasov a tým aj výsledkov volieb za starostu obce R. Poukazujú že nakoľko boli dve okrskové komisie pri práci používali štyri vyhotovenia zoznamov voličov, každá dve. Počas volieb dvaja od seba nezávislí členovia volebnej komisie zakrúžkujú každého voliča do každého vyhotovenia volebného zoznamu. Prvé čo sa v rámci okrskových komisií kontroluje je zhodnosť záznamov o menách a počte voličov. Počet voličov musí byť zhodný s počtom vydaných obálok. Nakoľko sťažovateľ napáda manipuláciu pri poukazovaní na dve

odlišné čísla o počtoch voličov od čísla o počte podľa zápisnice volebnej komisie (923, resp. 1 322), bolo by potrebné v prípade správneho počtu 923 voličov zoznamy doplniť o 159 mien voličov a to najmenej v jednej okrskovej volebnej komisii na dvoch zoznamoch. Pri správnom údaje 1 322 voličov by bolo potrebné prepísať najmenej v jednej okrskovej volebnej komisii celé dva volebné zoznamy a to tak, aby boli zakrúžkované zhodné mená.

Potom by bolo potrebné prispôbiť aj počet vydaných obálok, zakrúžkovať kandidátov na volebných lístkoch a pod. Podľa tvrdení sťažovateľa k manipulácii malo dôjsť po 23.00 hod. 2. 12. 2006 na pokyn miestnej volebnej komisie (text na druhej strane doplnenia sťažnosti zo dňa 3. 4. 2007). Okrskové komisie skončili sčítanie hlasov o 23.35 hod., keď zápisnicu podpísali všetci členovia okrskových komisií aj pán F. Sťažovateľ udáva že k manipulácii malo dôjsť po odchode niektorých členov okrskových volebných komisií. Ak Obvodná volebná komisia v N. prevzala zápisnice 3. 12. 2006 o 03.00 hod po pripočítaní čakacej doby na obvodnej volebnej komisii a cesty do N. sa ani z časových dôvodov nedala stihnúť manipulácia v rozsahu ako uvádza sťažovateľ. Prítomní členovia volebných komisií poukazujú aj na skutočnosť že po uzatvorení volebných miestností odovzdali perá s modrou náplňou a pomocné výpočty pri sumarizácii vykonávali perami so zelenou náplňou aby nedošlo k omylu o druhu vykonaného značenia. (...)

Prítomní členovia a zapisovatelia okrskových volebných komisií sa zhodli, že po skončení hlasovania boli nepoužité obálky a hlasovacie lístky umiestnené do krabíc, ktoré slúžia na tento účel, prelepené páskou a opatrené pečiatkou obecného úradu poskytnutej na tento účel, zo stola za ktorým sedeli členovia okrskových volebných komisií odložené na iné miesto a až na prázdny stôl bol vysypaný obsah volebnej urny z miestnosti, prenosnej urny a hlasy zmiešané. Postup bol u oboch okrskových komisiách rovnaký. Vylučujú, že by sa z krabíc mohli dostať obálky alebo volebné lístky a tieto boli použité spôsobom aký uvádza v sťažnosti sťažovateľ. Pri hlasovacím lístku, ktorý použil p. F., poukazujú na vyjadrenie pána F. pod bodom 2) vyjadrenia, s tým že tento si vzal hlasovací lístok ešte pred skončením hlasovania za okolností a na účel ktorý uviedol.

Prítomní členovia a zapisovatelia volebných komisií vylučujú aby sa v miestnostiach kde vykonávali sčítovanie hlasov nachádzali aj iné osoby ako členovia a zapisovatelia volebných komisií. Prítomní členovia miestnej volebnej komisie vylučujú že by v miestnosti kde vykonávali sčítovanie hlasov bol prítomní vtedajší (aj súčasný) starosta obce R. pán K.

L. a prehlasujú, že p. K. L. prišiel do budovy Obecného úradu až po uzatvorení výsledkov volieb a to na telefonické pozvanie predsedu MVK Ing. A. D. Prítomní členovia miestnej volebnej komisie prehlasujú že v zápisnici miestnej volebnej komisie o výsledku volieb vo volebnom obvode boli uvedené údaje:

- počet voličov , ktorým boli vydané obálky: 1 082*
- počet odovzdaných obálok: 1 082*
- počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva: 1 040*
- počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľbu starostu obce: 1 069.*

Prítomní členovia a zapisovateľ miestnej volebnej komisie prehlasujú, že výsledky volieb do obecného zastupiteľstva a výsledky volieb starostu obce boli bezodkladne po podpísaní zápisnice o výsledku volieb uverejnené obvyklým spôsobom, zverejnením na informačnej tabuly obce, umiestnenej na budove obecného úradu. Údaje zverejnené na informačnej tabuli obce boli totožné ako obsahovala zápisnica o výsledku volieb vypracovaná miestnou volebnou komisiou a údaje uvedené v zápisnici miestnej volebnej komisii boli také ako vyplývali zo sumarizácii výsledkov volieb podľa zápisníc okrskových volebných komisií.

Prítomní členovia a zapisovatelia volebných komisií považujú vzhľadom na vyššie uvedené sťažnosť Ing. K. s obsahom ktorej boli oboznámení za nedôvodnú...“

V ďalšej fáze konania sa k veci opätovne vyjadrili sťažovateľ aj odporca, a to prostredníctvom svojich právnych zástupcov.

Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadreniach z 5. marca 2008 a 9. apríla 2008 uviedol, že k „*monitorovaniu voličov*“ počas komunálnych volieb sťažovateľ pristúpil na základe upozornenia pána P. M. z R., podľa ktorého mal vtedajší kandidát na starostu obce a zároveň starosta obce K. L. vyhlásiť týždeň pred voľbami, že „... *K. nemôže vyhrať voľby, pretože nebude mať v komisii ani jedného človeka...*“ Toto vyhlásenie viedlo k podozreniu o možnej manipulácii a z dôvodu opatrnosti k zorganizovaniu monitorovania príchodu a

odchodu voličov do budovy obecného úradu v R. (ďalej aj „obecný úrad“) spojeného so sčítaním týchto voličov. Pred obecným úradom vždy stálo auto, z ktorého bolo vykonávané spočítavanie, a aby nebola vzbudená pozornosť, autá, ako aj miesta pozorovania, boli menené. Poukázal zároveň na skutočnosť, že tvrdenia L. F. týkajúce sa výsledkov volieb sú doložené hlasovacím lístkom, na ktorý si tieto výsledky zapísal. Pokiaľ ide o jeho vyjadrenie uvedené v stanovisku k sťažnosti doručenom ústavnému súdu 19. februára 2008, právny zástupca sťažovateľa uviedol: *„Je možné predpokladať, že dňa 13. 02. 2008 bol pán F. pod psychickým tlakom. Starosta obce pán K. L., dvaja právnici aj niektorí zúčastnení mu radili ako má vypovedať. Psychológia akejsi podriadenosti pôsobila na všetkých zúčastnených, ktorí sa cítili akoby pod drobnohlľadom právnych zástupcov a starostu obce, ich konanie podľa môjho názoru nebolo slobodné.“* K priebehu volieb právny zástupca sťažovateľa taktiež uviedol: *„... členovia okrskových komisií sa postupne rozchádzali po ukončení sčítania hlasov voličov a podpísaní zápisníc po 23.00 hodine dňa 02. 12. 2006 po konzumácii jedla. (...) Práve tu je dôkaz o možnom falšovaní výsledkov volieb, nakoľko tesne po sčítaní, ako som už doložil do spisu, boli výsledky v počte hlasov daných pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu obce R. iné, ako výsledky oznámené na druhý deň, ktoré sú prezentované ako oficiálne výsledky. Ak teda člen okrskovej komisie odíde preč z volebnej miestnosti, nečaká na oficiálne rozpustenie komisie a takýchto členov, ktorí opustia volebné miestnosti je viac, tak vznikne veľký časový priestor (odovzdanie zápisnice sa uskutočnilo podľa starostu až o 3.00 hod. dňa 03. 12. 2006 v N.) napr. aj na zmenu v zápisniciach vyhotovených do 23.00 hod. dňa 02. 12. 2006.“*

Právny zástupca odporcu vo vyjadreniach z 12. marca 2008 a 9. apríla 2008 okrem iného uviedol: *«Sťažovateľovo tvrdenie o falšovaní zápisníc okrskových volebných komisií presvedčivo vyvracia „Vyjadrenie k sťažnosti Ing. D. K.“ doručené Ústavnému súdu SR 19. 2. 2008, ktoré podpísali členovia volebných komisií. Nemožno predpokladať, že členovia volebných komisií reprezentujúci rôzne politické zoskupenia a kandidátov by kolektívne a jednotne falšovali výsledky volieb.*

Sťažovateľ na podporu svojho tvrdenia, že pred otvorením volebných schránok neboli zapečatené ani ináč zabezpečené nepoužité volebné lístky a obálky uvádza využitie nepoužitého hlasovacieho lístka ako technickej pomôcky na zaznamenanie výsledkov

hlasovania členom okrskovej volebnej komisie pánom L. F. Štatistický úrad Slovenskej republiky po dohode s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky vydal podľa § 61 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov Metodické pokyny na spracovanie výsledkov hlasovania vo voľbách do orgánov samosprávy obcí (ďalej „metodika“), ktoré boli určené na usmernenie činnosti volebných komisií, ich odborných (sumarizačných) útvarov, obvodných úradov a obcí. Metodika bola distribuovaná všetkým členom volebných komisií a na jej základe prebehli ich školenia. V bode 6. metodiky sa výslovne odporúča využiť pri sčítaní hlasov nepoužité hlasovacie lístky. Takéto využitie nepoužitých hlasovacích lístkov je štandardnou praxou volebných komisií a nikdy nevedlo ku spochybneniu výsledkov volieb. Nepoužité hlasovacie lístky nie sú presne evidované a nič nebráni členovi okrskovej volebnej komisie, aby si na nepoužitom hlasovacom lístku poznamenal čokoľvek. Preto zo skutočnosti, že člen okrskovej volebnej komisie mal po skončení volieb nepoužitý hlasovací lístok so svojimi poznámkami nemožno vyvodiť záver, že nepoužité hlasovacie lístky neboli podľa zákona riadne zabezpečené ešte pred otvorením volebných schránok. Člen okrskovej volebnej komisie mohol nepoužitý hlasovací lístok získať bez porušenia práva pred otvorením volebných schránok.

Sťažovateľ podstatnú časť svojich tvrdení opiera o čestné prehlásenia určitých osôb. Prinajmenej rovnakú váhu a dôveryhodnosť ako tieto čestné prehlásenia si zaslúži Vyjadrenie k sťažnosti Ing. D. K., doručené Ústavnému súdu SR 19. 2. 2008, ktoré podpísali členovia volebných komisií...

Súhlasím s tvrdením právneho zástupcu navrhovateľa, že starosta obce nie je nadriadeným členom volebných komisií. Práve z tejto skutočnosti však vyplýva, že členovia volebných komisií sa dobrovoľne zúčastnili stretnutia dňa 13. 2. 2008, kde slobodne a s vedomím závažnosti veci podpísali „Vyjadrenie k sťažnosti Ing. D. K.“ (ďalej „vyjadrenie“) Úvahy o neurčitom psychickom tlaku na pána L. F. nie sú ničím podložené. Toto vyjadrenie... má minimálne takú dôkaznú silu ako čestné prehlásenia jednotlivých osôb, z ktorých dve sťažovateľ označil za svojich priateľov. (...)

Čestné prehlásenie pána P. M. z 3. marca 2008, teda vyhotovené až dlhú dobu po údajnej udalosti, ktorej sa týka a podľa potrieb momentálneho stavu konania nie je natoľko dôveryhodné, aby mohlo vyvážiť vyjadrenie. Môj mandant s pánom P. M. asi tri roky pred

voľbami osobne nerozprával, a preto môže ísť nanajvýš o reprodukciu klebety neurčitého pôvodu podľa staršej spomienky. Volebné komisie boli vytvorená podľa požiadaviek zákona, čo zaručuje vzájomnú kontrolu ich členov. Navyiac kontrola z obvodnej volebnej komisie potvrdila bezproblémový priebeh volieb. (...)

Tvrdenie, že volebné komisie skončili svoju prácu o 22.30 hod je v rozpore s údajom na zápisnici miestnej volebnej komisie o jej podpise o 23.35 hod. Doba odovzdania zápisnice obvodnej volebnej komisii v N. nevytvára nič o čase doručenia zápisnice do N., lebo so zápisnicami sa obvykle čaká, kým príde predseda miestnej volebnej komisie na rad. Samotný čas teda v okolnostiach prípadu nemá význam. Rovnako je bezvýznamné či bola alebo nebola „predčasne“ ukončená činnosť volebných komisii, lebo zápisnicu miestnej volebnej komisie prevzala obvodná volebná komisia bez problémov. Podľa vyjadrenia môjho mandanta nebol prítomný v miestnostiach, kde pracovali volebné komisie v dobe ich činnosti. (...)

Nemožno rozumne predpokladať, že všetci členovia volebných komisii reprezentujúci súperiace politické zoskupenia sa zapojili do sprisahania proti navrhovateľovi a zmanipulovali niekoľko sto voličských hlasov...»

II.

Ústavný súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín predložených účastníkmi konania, obsahom zápisníc okrskových volebných komisii a miestnej volebnej komisie o výsledku volieb z 2. decembra 2006, ako aj obsahom volebnej dokumentácie týkajúcej sa uvedených volieb, ktorú si vyžiadal.

Sťažovateľ predložil ústavnému súdu čestné vyhlásenia L. B., ..., a L. V., R. ..., z 8. decembra 2006, ako aj z 26. a 29. februára 2008. Oboja menovaní v nich zhodne uviedli, že 2. decembra 2006 sledovali v čase od 7.00 h do 20.00 h počet ľudí vchádzajúcich do budovy Obecného úradu v R. za účelom zistenia účasti voličov vo voľbách. Počet osôb, ktoré vstúpili do objektu obecného úradu, bol podľa oboch 923. Záznam oboch menovaných, na ktorom mal byť zaznamenaný počet osôb, ktoré vstúpili do objektu obecného úradu 2.

decembra 2006, bol ústavnému súdu predložený spolu s čestnými vyhláseniami menovaných.

Sťažovateľ ústavnému súdu taktiež predložil čestné vyhlásenia Ľ. F., R. ... (z 8. decembra 2006 a z 21. marca 2007), Ing. J. P., ..., R. (z 10. decembra 2006 a 21. marca 2007), P. V., R. ... (z 21. marca 2007, 1. marca 2008 a zo 4. apríla 2008), a P. M., R. ... (z 3. marca 2008).

Ľ. F. uviedol, že počas volieb konaných 2. decembra 2006 v R. bol členom okrskovej volebnej komisie č. 2. Po sčítaní hlasov okrskovými volebnými komisiami (v čase okolo 23.00 h) bol výsledok volieb takýto:

„1. K. L.	623 hlasov ...
2. Ing. D. K.	142 hlasov ...
3. A. H.	131 hlasov ...
4. Ing. P. H.	129 hlasov ...
5. M. B.	118 hlasov ...
6. Ing. Ž.	107 hlasov ...
7. Mgr. J. V.	72 hlasov ...
Spolu	1 322 hlasov ...“

Ing. J. P. a P. V. uviedli, že 2. decembra 2006 prišli o 23.30 h pred budovu Obecného úradu v R., z ktorej vyšiel člen okrskovej volebnej komisie „T. P.“ a oznámil im počty hlasov, ktoré získali jednotliví kandidáti na funkciu starostu. Tieto výsledky si Ing. J. P. zapísal:

„p. L.	623
Ing. K.	142
p. H.	131
Ing. H.	129
p. B.	118
Ing. Ž.	107
Mgr. V.	72
Spolu	1 322.“

Ústavnému súdu bol taktiež predložený originál hlasovacieho lístka, na ktorom si počet hlasov odovzdaných vo voľbách pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu zaznamenal Ľ. F., ako aj originál záznamu Ing. J. P. o výsledku volieb, ktorý mu mal byť oznámený členom okrskovej volebnej komisie č. 2 T. P. Údaje o počtoch hlasov odovzdaných jednotlivým kandidátom uvedené na označených listinách sa zhodujú s údajmi uvedenými v čestných vyhláseniach Ľ. F., Ing. J. P. a P. V..

P. M. vo svojom čestnom vyhlásení z 3. marca 2008 uviedol: «... *týždeň pred komunálnymi voľbami v obci R. povedal starosta obce R. K. L., že „K. nemôže vyhrať voľby, pretože nebude mať v komisii ani jedného človeka.“ Ja som túto informáciu na druhý deň oznámil Ing. K.»*

Zo zápisnice okrskovej volebnej komisie č. 1 z 2. decembra 2006 vyplýva, že v zozname voličov vo volebnom okrsku č. 1 v obci R. bolo zapísaných 785 voličov. Vydaných bolo 493 obálok a odovzdaných bolo 493 obálok. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce bol 486. Odporca ako kandidát č. 5 dostal 293 hlasov, sťažovateľ ako kandidát č. 4 dostal 70 hlasov a tretí z najúspešnejších kandidátov (z hľadiska celkového výsledku volieb) - kandidát č. 3 A. H. dostal 33 hlasov. Zápisnicu podpísali o 22.10 h predseda komisie F. T., zapisovateľka komisie A. H. a členovia komisie A. K., J. H., S. Z. a M. M. Všetci členovia okrskovej volebnej komisie podpísali zápisnicu bez výhrad a táto bola odovzdaná miestnej volebnej komisii.

Zo zápisnice okrskovej volebnej komisie č. 2 z 2. decembra 2006 vyplýva, že v zozname voličov vo volebnom okrsku č. 2 v obci R. bolo zapísaných 851 voličov. Vydaných bolo 589 obálok a odovzdaných bolo 589 obálok. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce bol 583. Odporca ako kandidát č. 5 dostal 330 hlasov, sťažovateľ ako kandidát č. 4 dostal 72 hlasov a tretí z najúspešnejších kandidátov - kandidát č. 3 A. H. dostal 49 hlasov. Zápisnicu podpísali o 22.05 h predsedníčka komisie H. O., zapisovateľka komisie R. J. a členovia komisie Z. Z., P. H., T. P. a Ľ. F. Všetci členovia

okrskovej volebnej komisie podpísali zápisnicu bez výhrad a táto bola odovzdaná miestnej volebnej komisii.

Zo zápisnice miestnej volebnej komisie z 2. decembra 2006 vyplýva, že v zozname voličov v obci R. bolo zapísaných 1 636 voličov. Vydaných bolo 1 082 obálok a odovzdaných bolo 1 082 obálok. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce bol 1 069. Odporca ako kandidát č. 5 dostal 623 hlasov, sťažovateľ ako kandidát č. 4 dostal 142 hlasov a tretí z najúspešnejších kandidátov - kandidát č. 3 A. H. dostal 82 hlasov. Zápisnicu podpísali o 23.35 h predseda komisie Ing. A. D., zapisovateľka komisie O. L. a členovia komisie Ing. P. K., K. L., F. B. a J. H. Všetci členovia miestnej volebnej komisie podpísali zápisnicu bez výhrad a táto bola odovzdaná obvodnej volebnej komisii.

Dňa 3. marca 2008 bola v priestoroch ústavného súdu prekontrolovaná volebná dokumentácia týkajúca sa volieb do orgánov územnej samosprávy v obci R. konaných 2. decembra 2006, o výsledku ktorej bol vyhotovený úradný záznam. V rámci kontroly označenej volebnej dokumentácie boli prepočítané všetky (platné i neplatné) použité hlasovacie lístky a počet odovzdaných platných hlasov i neplatných hlasov pre jednotlivých kandidátov vo voľbách starostu obce. Zistené počty boli rovnaké ako počty, ktoré boli uvedené v zápisnici miestnej volebnej komisie z 2. decembra 2006.

Boli skontrolované aj zoznamy voličov (dvojmo). Vo volebnom okrsku č. 1 bol zistený rozdiel medzi počtom voličov, ktorí boli zakrúžkovaní v zoznamoch voličov (496), a počtom odovzdaných obálok s hlasovacími lístkami (493). Zistený počet odovzdaných obálok s hlasovacími lístkami (493) súhlasil s údajom, ktorý bol uvedený v zápisnici okrskovej volebnej komisie. Z dokumentácie nevyplýva, ako došlo k spomenutému rozdielu. Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov súhlasil s počtom hlasovacích lístkov. Neplatných hlasovacích lístkov pre voľby starostu bolo sedem. Vo volebnom okrsku č. 2 bolo zistené, že počet voličov, ktorí boli voliť, resp. boli zakrúžkovaní v zoznamoch voličov (589), súhlasil s údajom o počte voličov, ktorým boli vydané obálky a hlasovacie lístky, uvedeným v tejto zápisnici (589). Neplatných hlasovacích lístkov bolo šesť.

III.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy rozhoduje ústavný súd aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánu územnej samosprávy vrátane volieb starostu obce.

Podľa čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli určenú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo).

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (*mutatis mutandis* PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (*mutatis mutandis* PL. ÚS 21/94).

Podrobnosti konania ústavného súdu s ohľadom na voľby do orgánov územnej samosprávy sú ustanovené v § 59 až 63 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd uplatňuje svoju právomoc vyhlásiť voľby za neplatné alebo zrušiť výsledok volieb podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde iba vtedy, ak k porušeniu volebného zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, pričom na uplatnenie tohto oprávnenia sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie ustanovení zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (obdobne napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 18/99, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 19/07). Porušenie volebného zákona musí dosahovať takú intenzitu, ktorá je spôsobilá založiť následok spočívajúci v nezákonnosti výsledku volieb (PL. ÚS 14/99). Inými slovami, nie každé porušenie zákona o voľbách do orgánov samosprávy vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd posudzuje každý prípad materiálne, prihliadajúc tak na účel a zmysel zákona o voľbách do orgánov samosprávy, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi, dbajúc na dodržanie vzťahu proporcionality medzi rozsahom porušenia zákona (vrátane jeho následkov) a svojím rozhodnutím o tejto otázke (vrátane jeho dôsledkov). Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré spochybňuje konečný výsledok volieb vyvolávajúc dôvodnú pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Základným a podstatným predpokladom na zrušenie výsledku volieb, prípadne na vyhlásenie volieb za neplatné je preto vždy preukázanie takých porušení volebného zákona, ktoré odôvodňujú záver o inom legitímnom výsledku volieb (PL. ÚS 50/99). Z konštantnej judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že v konaní o volebných veciach musí sťažovateľ predložiť alebo označiť konkrétne a dostatočné dôkazy o tomto porušení (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 105/07).

Podstata sťažnosti spočíva v tvrdení, že počas volieb starostu obce došlo po sčítaní hlasov (v dvoch zriadených volebných okrskoch) a po vyhotovení zápisníc okrskových volebných komisií o výsledkoch hlasovania k manipulácii s počtom odovzdaných hlasov, a tým aj s výsledkom volieb starostu obce v prospech kandidáta, ktorý bol následne vyhlásený za víťaza volieb.

Túto námietku sťažovateľ opiera o tvrdenia, že približne týždeň pred voľbami získal od P. M. informáciu, podľa ktorej mal odporca vyhlásiť, že sťažovateľ nemôže voľby vyhrať, pretože „nemá“ vo volebných komisiách „svojich ľudí“. V dôsledku tejto skutočnosti sťažovateľ zabezpečil „monitorovanie“ priebehu volieb svojimi priateľmi Ľ. V. a L. B., ktorí 2. decembra 2006 sledovali v čase od 7.00 h do 20.00 h počet ľudí vchádzajúcich do budovy obecného úradu za účelom zistenia účasti voličov vo voľbách. Počet osôb, ktoré vstúpili do objektu obecného úradu, bol podľa oboch 923, teda podstatne menší ako podľa oficiálnych výsledkov (1 082 zúčastnených voličov, 1 069 platných hlasov vo voľbách starostu).

Sťažovateľ však zároveň tvrdí, že od člena okrskovej volebnej komisie Ľ. F. a od Ing. J. P. a P. V. získal informáciu o výsledku volieb starostu zisteného volebnými komisiami bezprostredne po sčítaní hlasov, ktorý sa líši od výsledku, ktorý bol neskôr zverejnený. Predloženými písomnými vyhláseniami uvedených osôb, ako aj listinnými dôkazmi (originál hlasovacieho lístka, na ktorom si počet hlasov odovzdaných vo voľbách pre jednotlivých kandidátov na funkciu starostu zaznamenal Ľ. F., a originál záznamu Ing. J. P. o výsledku volieb, ktorý mu mal byť oznámený členom okrskovej volebnej komisie č. 2, T. P. sťažovateľ tvrdí, že počet platných hlasov odovzdaných kandidátom pre voľby starostu bol 1 322, pričom odporca mal získať 623 platných hlasov (najviac zo všetkých kandidátov), sťažovateľ mal dostať 142 platných hlasov a v poradí tretí z najúspešnejších kandidátov - A. H. mal získať 131 hlasov.

Sťažovateľove tvrdenia a ním označené dôkazy (vyjadrenia Ľ. V. a L. B., ako aj nimi vyhotovený záznam o sčítaní voličov na jednej strane a vyjadrenia Ľ. F., Ing. J. P. a P. V. vrátane nimi predložených listín na strane druhej) sa navzájom vyvracajú v časti, v rámci ktorej sťažovateľ spochybňuje miestnou volebnou komisiou zistený celkový počet hlasov odovzdaných kandidátom pre voľby starostu obce (1 069). Vyjadrenia Ľ. F., Ing. J. P. a P. V. a listinné dôkazy zadovážené prostredníctvom nich však zároveň potvrdzujú výsledok volieb starostu obce zistený miestnou volebnou komisiou u prvých dvoch najúspešnejších kandidátov (aj zo zápisnice miestnej volebnej komisie, z vyjadrení predložených

sťažovateľom a z listinných dôkazov vyplýva, že K. L. získal 623 platných hlasov a Ing. D. K. 142 platných hlasov).

Sťažovateľove tvrdenia o nezákonnej manipulácii s volebnými výsledkami, o nepodpísaní zápisníc volebných komisií všetkými členmi, o nezabezpečení nepoužitých hlasovacích lístkov pred sčítaním hlasov, či o prítomnosti odporcu v miestnosti volebnej komisie pri sčítaní hlasov popreli všetci členovia aj zapisovatelia dotknutých volebných komisií (okrskových volebných komisií č. 1 a 2, ako aj miestnej volebnej komisie zriadenej v obci R.) vo svojom písomnom stanovisku z 13. februára 2008.

L. F. v čestnom vyhlásení z 8. decembra 2006 pôvodne uviedol, že „zápisnica okrskovej komisie č. 2 musela byť menená“. Odôvodňoval to rozdielmi medzi jeho záznamom výsledku volieb starostu obce a výsledkami zistenými miestnou volebnou komisiou v počte hlasov odovzdaných pre kandidátov, ktorí sa umiestnili na treťom až siedmom mieste. V písomnom stanovisku k sťažnosti z 13. februára 2008, ktoré taktiež podpísal, toto svoje tvrdenie zmenil uvedúc, že: „Nie je pravdou že by zápisnicu o vykonaných voľbách nepodpísal..., zápisnicu podpísali všetci členovia volebných komisií, považuje ich za vykonané zákonným spôsobom a nie je mu známe, že by došlo k manipulácii s počtami odovzdaných hlasov, že by došlo k falšovaniu zápisnice o voľbách... vylučuje že by dobrovoľne vedome a s úmyslom podpísal listinu v ktorej by tvrdil že zápisnica z volieb bola zmenená, sfalšovaná a že by o takom konaní vedel alebo mal podozrenie.“

V danej situácii považoval ústavný súd za podstatné, že výsledok volieb starostu obce R. z 2. decembra 2006, podľa ktorého získal najviac platných hlasov odporca K. L. (623) a na druhom mieste sa umiestnil sťažovateľ Ing. D. K. (142 získaných platných hlasov), zodpovedá obsahu zápisníc okrskových volebných komisií a miestnej volebnej komisie v R. z 2. decembra 2006, ktoré sú podpísané všetkými ich členmi bez výhrad, pričom ho potvrdzuje tak obsah príslušnej volebnej dokumentácie vyžiadanej a preverenej ústavným súdom 3. marca 2008, ako aj časť dôkazov predložených sťažovateľom (vyjadrenia L. F., Ing. J. P. a P. V. vrátane nimi predložených listín).

Sťažovateľom predložené dôkazy v okolnostiach tohto prípadu, ako aj vzhľadom na vysoký rozdiel medzi počtom odovzdaných platných hlasov pre neho ako druhého najúspešnejšieho kandidáta a medzi počtom odovzdaných platných hlasov pre odporcu ako víťazného kandidáta (481) preukazujú, že nedošlo k porušeniu ústavnosti alebo zákonnosti volieb.

Sťažovateľova argumentácia v tomto smere však zostala v polohe indícií, ktoré neboli konkretizované a preukázané. Tvrdenia o 923 voličoch zúčastnených vo voľbách (podľa pozorovania Ľ. V. a L. B.) vyvracajú ostatné dôkazy, ktorých obsah svedčí v prospech záveru o vyššom počte voličov a zároveň nespochybňuje, ale potvrdzuje počet hlasov odovzdaných pre prvých dvoch najúspešnejších kandidátov, tak ako ho zistila miestna volebná komisia.

Nepotvrdila sa ani sťažovateľova námietka o nezapečatení nepoužitých hlasovacích lístkov a obálok po ukončení hlasovania a pred začatím sčítania hlasov. Sťažovateľ túto domnienku založil na skutočnosti, že člen okrskovej volebnej komisie Ľ. F. disponoval nepoužitým hlasovacím lístkom, na ktorý si zapísal svoje zistenia o predbežnom výsledku volieb starostu (ide o volebný lístok odovzdaný sťažovateľovi a neskôr predložený ústavnému súdu). Ľ. F. však v tejto súvislosti uviedol (pozri písomné vyjadrenie k sťažnosti z 13. februára 2008), že volebný lístok si vzal v priebehu hlasovania v úmysle poznamenať si naň výsledok hlasovania v súvislosti so svojím sľubom oznámiť sťažovateľovi výsledok volieb starostu obce (uvedený sľub napokon aj splnil).

Ústavný súd preveril taktiež dôvod, prečo volebná dokumentácia týkajúca sa uvedených volieb starostu predložená 19. februára 2008 nebola riadne zapečatená. Volebná dokumentácia bola odpečatená na základe výziev ústavného súdu zo 17. januára 2007 a 31. januára 2007 Obecnému úradu v R. na zaslanie zápisníc volebných komisií (zápisnice miestnej volebnej komisie a neskôr aj zápisníc oboch okrskových volebných komisií), ktoré boli následne ústavnému súdu predložené. Pri tejto príležitosti bolo nevyhnutné otvoriť, teda i odpečať volebnú dokumentáciu, lebo originály zápisníc tvoria jej súčasť.

Ústavný súd hodnotiac zistené skutočnosti (jednotlivo, ako aj v ich celkovom súhrne) dospel k názoru, že náskok víťazného kandidáta v počte získaných platných hlasov vo voľbách starostu obce pred ďalšími kandidátmi, ktorí sa volieb zúčastnili (481 platných hlasov pred kandidátom na druhom mieste), v spojení so skutočnosťou, že počet hlasov odovzdaných pre prvých dvoch najúspešnejších kandidátov, tak ako ho zistila miestna volebná komisia (odporca 623 hlasov a sťažovateľ 142 hlasov), potvrdzujú nielen listinné dôkazy tvoriace súčasť volebnej dokumentácie, ale aj dôkazy predložené sťažovateľom (vyjadrenia Ľ. F., Ing. J. P. a P. V. vrátane nimi predložených listín - volebný lístok a písomný záznam, na ktorých je vyznačený uvedený počet hlasov), s prihliadnutím na neexistenciu dôkazu potvrdzujúceho konkrétny spôsob, akým malo dôjsť k sťažovateľom namietanej manipulácii s výsledkom volieb, neumožňujú akceptovať ako vierohodný záver, že väčší počet osôb - členov volebných komisií reprezentujúcich súperiace politické subjekty koordinovaným a vzhľadom na miestne podmienky technicky a časovo pomerne náročným postupom nezákonne zasiahol do výsledku volieb starostu obce.

Uvedené konkrétne okolnosti viedli ústavný súd k záveru, že vo voľbách starostu obce R. nedošlo k porušeniu volebného zákona. Z týchto dôvodov rozhodol podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2008